

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četril leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Naša kupčija in obrtnija.

Studija. — Spisal inš. Ferdo Lupša.

Vsakdo mora priznati, da je zemlja, na kateri stajamo, za kupčijo kaj ugodna. Kolikor je tudi dežel pod našo vlado, nobena se po svoji legi v kupčijskih zadevah ne more strinjati s Slovenijo. Zakaj ne? Kratko, zato ne ker nobena druga ne leži tako ugodno ob morju, kakor naša domovina! Brez morja ni kupčije, in če tudi je, tedaj pa ni pomembna, konkurenca jo kaj lahko zaduši. Edino le morje daje kupčiji oddušek. Po morju je namreč kupčija vsem drugim deželam odprta, pa tudi naša dežela je odprta za ves ostali svet. Po morju se more naše blago po celem svetu izvažati in po istem morju se za more spet blago iz vseh krajev uvažati.

Ali so si pa tudi Slovenci srečno lego svoje dežele obračali v svoj prid?

Žal, moramo priznati, da se je niso okoristili tako, kakor bi se je okoristiti mogli in morali. Večji del slovenske, posebno prekmorske kupčije je danes v tujih rokah. Italijani, Nemci itd. so se polastili naše kupčije in na tem smo sami krivi, ker smo že od nekdanj bili premlačni za kupčijo.

S kupčijo ozko zvezan je denar. Brez denarja ni kupčije! Sploh pa je kupčijski stan denaren stan. Trgovec pride prej in lažje do denarja, kakor katerisibodi drugi. Poljedelec n. pr. mora celo leto čakati, preden mu zemlja obrodi, in še potem mora često kupca iskati, ki mu blago odvzame. Obrtnik in rokodelc sta že malo na boljšem, ker njima ni treba delati po celo leto, preden prideta do denarja. Kadar je n. pr. črevljar zgotovil par črevljev, tedaj prodaja kaj lahko svoj pridelek. Sicer pa so tudi nekatera rokodelstva glede na denarne dobodke odvisna od gotovih letnih časov. Krznar n. pr. ne prodaja skozi celo poletje svoje robe, ker nikomur ne boče prišlo na um, si ob kresu kupiti kožuh. Narobe je pri zidarju: celo poletje služi denar, mora pa zato držati križem roke celo zimo. Pri trgovcu je to vse drugače. On kupi blago, pa ga šestokrat še isti dan zopet spravi v denar. Dogodi se, da poljedelcu ena huda ura ves njegov trud in vso njegovo delo in upanje pokonča. Rokodelcu zamore dela zmanjkati, pa tudi kupca za njegove izdelke. Pri trgovcu vsega tega ni. Če danes kupčija kaj zgubi, more pa jutri do nesti tem večji dobiček; trgovec kupuje robo — kjer je dober kup — pa jo prodaja zopet tačas in tam, kjer je draga.

V nobenem drugem stanu človek tako lahko in tako naglo ne obogati, kakor ravno v kupčiji, zato so pa tudi kupčijski narodi n. pr. Angleži, Nizozemci, Amerikanci, Nemci itd. najbogatejši narodi. Najbogatejša mesta so kupčijska mesta kakor London, Amsterdam, New York, Hamburg itd.

Poljedelec dospje le malokdaj iz svojega poljedelstva do bogastva, obilna žetev je morda le vsakih deset let enkrat in še tačas, ker ima vsak vsega dovolj, so njegovi pridelki dober kup za spekulante.

Trgovec pa v vsem tem vse druge prekosi. Imamo dosti vzgledov, da je fant, ki je z žveplenkami i. t. d. kupčevati začel, nazadnje imel polne hiše blaga in je svoje premoženje štel na milijone.

Še bolj kakor za kupčijo, je prikladna naša zemlja za obrtnijo. Največ podpirajo in najbolj pospešujejo obrtnijo seveda gonilne moči, v prvi vrsti ogenj in voda. In ravno mi še imamo veliko bogatih premogovih še skritih kakor odkritih zakladov; goriva nam torej ne manjka. V večjem izobilju, kakor gorivo, nam je vodna moč na ponudbo. Vsak slap v naših gorah bi lahko imel svojo tovarno; na vsakem hudourniku, ki nam sedaj dela mnogo škode, bi mogle stati tovarne, ki bi brzdale njegovo moč.

Največja gonilna moč pa tiči seveda le v našem razumu, v naši volji in v naših delavnih rokah! Tujci, razumnejši od nas, polastili so se že mnogih naših prirodnih zakladov. Naša velika obrtnija je istotako kakor kupčija večji del v tujih rokah, in mi smo k večjemu le fužinski delavci. Na tem smo si pa veliko sami krivi, ker zmiraj smo bili preozkosrčni, zato glejmo in delajmo, da razmere v lastno korist na bolje obrnemo; glavni pripomoček k temu pa je seveda pouk in izobraženje. Lotimo se v prihodnje bolj živo večjih obrtnijskih podjetij, ne bojmo se, da ne bi mogli najti za izdelke kupca, saj mejimo ob morje in se nam odpirajo vrata do celega sveta, če kupca tu ne najdemo, našli ga bomo drugje.

Dasiravno so razmere obrtnije na videz zelo različne, vendar si podajajo druga drugi roko. V dokaz temu naj služi sledeči primer:

Vzemimo lan. Laneno seme služi v brano kuretnini, iz njega se stiska okusno olje, ki je za vsakovrstne potrebe, in iztlačeni ostanki, če za drugo niso vsaj za peč, ker so mastni in kaj radi gore. Iz lanenega stebelovja delamo predivo, iz prediva prejo, iz preje platno, iz platna obleko, iz starih platnenih prej ali cunj, ki niso več za nobeno rabo, delamo papir. Ta-le časopis, ki ga držiš, dragi čitatelj, ravno sedaj v roki, ali pa bankovec, ki ga imaš v žepu ali pismo, kojega si danes dobil od prijatelja — ves ta papir je morda samo na tvojem lanišču zrastel, če pa ne na lanišču, pa vsaj v gozdu, iz katerega se je dobivala takozvana celuloza, ki se istotako porablja v izdelovanje papirja; mogoče je pa tudi, da si že ves ta papir nosil v podobi obleke na lastnem telesu.

S tem pa še nismo pri kraju. Star, izrabljen papir ni samo zato, da našigaš v pipi z njim duhan, ampak on služi tudi v to, da se nareja neko testo, iz kojega se potem upodobijo vsakovrstne stvari, ravnotako kakor iz gline. Morebiti je ravno tista škatljica iz katere nosljaš, dasi tega še sam ne veš, iz papirnatega testa narejena in kakor lončenina v peščenici žgana. Če bo danes ali jutri tvoja tobačnica doslužila, kaj bodeš z njo? Najbolje je da jo v peči skriš, tedaj bo vsaj malo segrela.

Dragi čitatelj, ti morda misliš, da sva sedaj pri koncu, kajti kar je enkrat sežgano, tega ni več. Toda ti se motiš. Iz pepela se dela lug, in milo, s katerima se zopet prtenina pere. Lug ima v sebi več vret soli in vsaka teh soli je za kaj drugega porabna bodisi v obrtniji, bodisi v sanitarno porabo.

Iz tega je razvidno, kako vse obrtnije odvisijo ena od druge, in vse skupaj zopet od — kmetovalca!

Ker pa je poljedelstvo takorekoč v podlago vsem stanom neobhodno potrebno, treba je, da se tudi kmetovalci bolj marljivo uče spoznavati svojo zemljo. Vsak naj bi šestokrat primerjal napredek svojega zemljišča z zemljiščem drugih bolj izurjenih in spretnejših poljedelcev, ker po navodilih, ki so se tamkaj dobro obnesla, je mogoče zboljšati tudi lastno zemljišče. Kar je novega, naj se nikdar ne ovrže in brez pomisleka opusti, marveč naj se poskuša na lastnem zemljišču in nihče naj ne misli, da vsak po svojem, kakor so ga oče učili, najbolje gospodari. Ravno ta nespametna misel je kriva, da se naši kmetovalci še dandanes ravnaajo le po nekdanjem mnenju svojih pradedov, ljudstvo pa oštaje še vedno — v nevednosti, svojeglavnosti in trmi, in to je glavni vzrok, da mi tako malo napredujemo.

Celjske in štajarske novice.

— Danes zvečer je pevka vaji v mali dvorani „Narodnega doma“ za igro „Legijonarji“. Začetek točno ob pol 9. uri.

— „Tamburaški zbor“ ima jutri v sredo, dne 23. t. m. ob pol 9. uri zvečer svojo prvo vajo v prostorih „Slov. delav. podp. društva“. Prijatelji tamburanja naj se je udeleži v najobilnejšem številu.

— Občni zbor „Občeslovenskega obrtnega društva v Celju“ se je vršil v soboto. Ker nam danes prostor ne dopušča, prinesemo prihodnjič obširno poročilo.

— „Celjsko pevsko društvo“ priredi v nedeljo, dne 6. sušca t. l. igro „Legijonarji“. Dosedaj še Slovenci nismo imeli igre, ki bi se bila občinstvu v mestih in na deželi tako priljubila, kakor Govekarjevi „Rokovnjači“, katerih snov je povzeta iz Jurčičevega istoimenskega romana. „Rokovnjači“ so se pred kratkim uprizorili petdesetič na slovenskem odru, kakor se dosedaj še ni nobena igra, niti domača, niti tuja. „Rokovnjači“ pa so takorekoč le drugi del in konec romana, katerega začetek se v njih le naznačuje. Začetek je manjkal. Snov je bila tu, le obdelati jo je bilo še treba, in to je storil zopet naš Govekar, ko je podal slovenskemu občinstvu svoje „Legijonarje“. Sedaj vemo, kaj je gnalo „Nandeta“ med „rokovnjače“, sedaj vidimo, kaj je povod Nandetovega sovraštva nasproti francoženemu Brnjaču. Dejanje se vrši v Celju. Pred očmi gledalcev se razvija dejanje in nehanje celjskega žiteljstva, kakor je bilo pred enim sto letjem, ko je francoski orol zmagovito razširil svoje kreljuti preko cele Evrope. V igro je vpletenih več glasbenih točk, solov in zborov. „Celjsko pevsko društvo“ je mnogo žrtvovalo, da uprizori „Legijonarje“ tako izborna, kakor je uprizorilo „Rokovnjače“, ki so se našemu občinstvu tako zelo priljubili. Nadejamo se torej, da bodo tudi „Legijonarji“ med onimi uprizoritvami „Celjskega pevskega društva“, ki se jih naše občinstvo nikdar ne naveliča gledati. Vse natančneje ob priliki.

— Premesčenje. Premesčen je iz Celja v Radgono davčni praktikant g. Franc Pichler. Iz Slovenjega Gradca je premesčen v Celje davčni pristav g. Maks Fekonja.

— **Imenovanje.** Štajarski Slovenec g. Matija Valpotic, računski revident pri deželni vladi v Sarajevu, dobil je naslov in značaj računskega svetovca.

— **Tesnopisni in knjigovodski tečaj.** Prihodnji četrtek, t. j. 25. t. m. vrši se v mali dvorani „Narodnega doma“ sestanek obiskovalcev teh tečajev, pri katerem se bode določilo čas in prostore za poučevanje. Ob tej priliki se bodo sprejemale tudi prijave k obisku enega ali drugega tečaja. K obema tečajema je tudi damam prost pristop.

— **Celjski slovenski trgovski uslužbenci** za družbo sv. Cirila in Metoda. Čisti dohodek II. trgovskega plesa dne 17. v Celju v znesku 122 K 28 vin. se je pripisal družbinemu vodstvu v Ljubljani. Čast gg. prirediteljem za njihov blagi namen, ki je naklonil družbi to lepo svoto.

— **Slovenski napisi na naših železnicah in slovenske občine.** V zadnji številki našega lista smo priobčili imena onih občin, ki so vpslale peticije za slovenske napise. Med temi pa nismo čitali imena narodnega trga Žalca (!), Braslovca, Polzele, Griž Velike Pirešice, Mozirja (!), Ljubnega, Bočne, Solčave, okrajnega zastopa gornjegrajskega itd. itd. Radovedni smo pač, kako morejo ti zastopi, občinski in okrajni, zagovarjati svojo počasnost, ali pravzaprav brezbriznost.

— **Savinska dolina** slovi kot skoz in skoz narodna. In vendar ni vse kakor bi moralo biti. Nekaj vzgledov: Vransko, naroden trg, ima pošto, katere poštni voz vozi od Vranskega do Št. Petra — samo nemški napis „k. k. Post Franz“. Ali ni to sramota? Samonemških poštnih pečatov imamo tudi dovolj. — V velikem kraju Savinske doline je trgovina, kjer je običaj, da se vsakega boljše oblečenega človeka pozdravi in ogovori nemški. In to je ena narodnih trgovin. Videl sem „narodno“ šolo, v kateri je v vodjevi pisarni vse polno samonemških napisov. Ob meji Spodnje Sav. doline je „narodna“ trg, v katerem kar mrgoli nemškutarija. — Sploh se priporoča, da bi se takim škandalom posvečevalo več pozornosti in se jih razsvetlilo z električno lučjo.

— **Polzelska nemškutarija** dviga glavo. Ne vemo sicer, ali je to predpustna burka ali so se v resnici tako razkorčili. Dolgo so se smukali okrog Slovencev, dobro vedoč, da je „Nemcev“ premalo za vsak nastop. Eden njihovih vodij je to sam priznal, češ, mi smo svojo politično ulogo že doigrali, „wir werden das Kraut nicht fett machen“. Ko se jim pa Slovenci niso dali preslepiti, in so jim obrnili hrbet, poskušajo s silo. In glejte: izmislili so si bojkot in ga pri nekem narodnem obrtniku že začeli. Sicer je smešno, če hočejo Nemci bojkotirati, pa značilno je zanje, da se drznejo sredi Sav. doline nastopati tako. Slovincem pa so sami pokazali pot, po kateri jim je hoditi. — Prt med nami je prerezan. — Vrgli ste nam rokovico in mi jo sprejemamo!

— **Na Polzeli** se že dalje časa, — posebno intenzivno pa zadnje dni — širi agitacija za nemško šolo, ali bolje, ponemčevalnico. Opozarjamo narodne kroge na to predrzno izzivanje. O tem spregovorimo še prav odločno. Za danes povemo samo to, da število nemških otrok še dolgo ne dosega polovice ducata, in to so otroci priseljencev, ki bivajo na Polzeli od danes do jutri, in ne domačinov. O kaki „potrebi“ torej niti ne more biti govora. Nasprotnikom pa povemo, da bodo stali narodni Polzelani zvesto na straži in se bodo vedeli ubraniti vsakega nava. Torej: Na svidenje!

— **Zahvala.** Č. g. župnik Franc Ogrizek je daroval tukajšnji šolarski knjižnici precejšnje število knjig, za kar mu izreka podpisano šolsko vodstvo iskreno zahvalo.

Šolsko vodstvo Črešnjevce, dne 20. svečana 1904.
M. Kožuh, šol. vodja.

— **Konjičani pri narodnem delu za Žiče.** Ravnokar preteklo nedeljo se je vršila v Žičah slavnost, na kateri so dični naši sosede Konjičani zopet pokazali, da se čutijo z nami kot člani iste bojne vrste, v kateri je treba medsebojne požrtvovalnosti in pravega bratoljubja, da se slednji ne umakne nasprotniku. Kakor prihaja „Sokol“ na svojih pešizletih v slovenske vasi, kjer se ga pričakuje z radosti utripajočim srcem, prikorakali so najprej gg. samci, potem pa je

sledil voz za vozom najodličnejših rodbin, da slednjič skoro ni bilo prostora. Umevno je torej, da se jim je ob tej priliki, — akoravno šele pozno zvečer — izrekla oficijelna zahvala bralnega društva, za kojega eksistenco so prispevali doslej 60%. Njihova izdatna gmotna pomoč omogočevala je doslej delavnim silam v Žičah, doseči tolikih in tolikih uspehov. Ta pobratimska vez pa, ki traja že tako vrsto let v bojnem svetu, mora dobiti v bližajoči se pomladi še idealnejši značaj, v vročih volilnih bojih moramo pokazati, da temelji na iskrenem domoljubju in v znamenju narodnega blagrij. Dal Bog opravičenim nadam govornikovim sijajne izpolnitve!

— **Laško.** Nekaj posebnega je bila za Laško veselica bralnega društva dne 14. t. m. Morebiti še niste bili nikdar premajhni oba veliki dvorani delniške pivovarne za kako veselico, kakor zdaj. Človek se niti ganiti ni mogel, mnogo jih je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Kmetskega ljudstva se je kar trlo, kar kaže, da je dovezetno za poštene zabave, ako se mu le ponudi. Obenem pa povdarjamo, da so se udeležili veselice menda tudi vsi trški Slovenci. O, koliko nas je bilo! Le iščimo in zbirajmo se ter skupno tudi v javnosti nastopajmo za svoje pravice. Počastili so nas Slovenci iz Celja, Rimskih toplic itd. Veselica je nepričakovano dobro uspela. Ni se poznalo ne pevskemu zboru, — ne igralcam, da so vsi bili prvič na odru. Burka „Zakleta soba“ je privabila mnogo smeha, imejmo seveda posebno pred očmi preprosto ljudstvo, kojemu je bila dozdej gledališka predstava več ali manj neznana. Pa tu se je videlo, kako igra vabi občinstvo. Dajmo mu priliko. Slovenski mladenič in mladenka imata že vrle zmožnosti tudi za gledališki nastop — le budimo jih. Ako bode naše društveno življenje kazalo tako veličastne pojave, se bo odmev glasil tudi v javnem življenju laških Slovencev. Mi moramo imponirati laškim posilnemskim terorizatorjem in jim dati priliko, še večkrat nam prepovedati slovensko zastavo, kakor zadnjič, da jim ne zavre njihova slovenska kri iz strahu pred našim javnim nastopom. Mi vstajamo, — a njih je strah — bi lahko rekli pri tej priliki! Da očitno je, da vsak nastop Slovencev v oči bode naše „prijatelje“. Torej laški Slovenci, utrdimo si svoje društveno in s tem tudi javno življenje!

— **Nova škropilnica.** Po predlogu g. Jožeta Balona na Bizeljskem napravila je tvrdka H. Mayfarth in drugi na Dunaju novo brizgalnico proti peronospori i. o. Syphonia iz bakra s 15 litri vsebine. Ta brizgalnica se je tako dobro na Bizeljskem obnesla, da se vsakemu zaradi njene dobre tvarine in ročnosti priporoča. G. Balonu pa vsa čast, da se briga za zboljšanje tako koristnih vinorejskih strojev.

— **C. kr. okrajno sodišče v Kozjem** nas je z ozirom na našo notico „Kaj je to?“ prosilo, da priobčimo stvarni popravek, da o. kr. sodišče v Kozjem pošilja slovenskim strankam dvojezične poštnohranilnične položnice. (En izvod je bil priložen). Upamo, da smo storili svojo dolžnost napram gornji c. kr. oblasti. Druga sodišča niso k naši notici ničesar pripomnili, dasiravno je izšel pred kratkim odlok c. kr. pravosodnega ministrstva, v katerem se nalaga c. kr. sodiščem, da naj ista takoj vse potrebno ukrenejo, da se izogne nejasnim poročilom ali da se nejasna poročila popravijo. Skrbeti morajo zato, da se časopise takoj obvesti o resničnih razmerah do godkov, ki so se dogodili pri sodiščih, in gledati nato, da se v vseh listih poroča resnično. — Mi smo torej poročali popolnoma resnično, kajti naša sodišča previdno molče.

— **Inženier Ferdo Lupša** je bil v preteklem tednu sprejet v avdijenci ministrskega predsednika dr. pl. Körberja, naučnega ministra dr. pl. Hartla in pri drugih merodajnih vladnih krogih in visokih osebah v zadevah svojega projekta severno tečajne ekspedicije. Sliši se, da je sodba kakor kritika o tem jako ugodna in bo zato vlada tudi podpirala to znanstveno podjetje. Nadalje je predložil omenjeni gospod kot delegat naših kmetov razne prošnje poljedelskemu ministrstvu. Upajmo, da besede, s katerimi je inž. Lupša razjasnil stališče našega kmeta, niso bile zaman!

— **Sv. Marjeta** niže Ptuja. Tukajšnje bralno društvo je priredilo dne 7. t. m. veliko veselico s petjem, igro: „Eno uro doktor“, igranjem na glasovir in šaljivo godbo s papirnatimi godali. Kot resna točka je bil govor o potrebi splošne naobrazbe s posebnim ozirom na potrebo višje gospodarske naobrazbe slovenskega kmeta. Vse točke programa so prav dobro uspeli ter pokazale ne samo dobro voljo, ampak tudi zmogljivost in zanimanje sodelovalcev, ki so želi vseskozi od strani številno zbravnega občinstva bogato priznanje. Najbolj pa dokazuje dejstvo, da se je morala veselica v celem svojem obsegu dne 14. t. m. ponoviti v popolno zadovoljnost občinstva. S to prireditvijo si je pridobilo bralno društvo novih zaslug in neomajano zaupanje ljudstva ter zre lahko z veseljem na veliko število svojih članov, katerih ima že 140; a še bolj ponosno je lahko na druge svoje uspehe, kajti upravičeno trdimo, da je društvo letos povsem zadostilo svoji nalogi: izobraževati ljudstvo. Vršilo se je tekom te zime devet poljudnih predavanj narodno gospodarske in tudi znanstvene vsebine. Vsa predavanja so bila prav dobro obiskana. Društvo je razpolagalo z različnimi časopisi in knjigami ter si letos nabavilo tudi krasno slikano, velik glediški oder. Tako delujemo v majhnem vztrajno in složno za višje cilje našega naroda ter utajujemo svoje stališče, obenem pa s prubo ljudstva rušimo vpliv našega narodnega nasprotnika.

— **Srebrno poroko** obhajal je v nedeljo, dne 14. svečana t. l. g. Franc Vraz, občeslani rodoljub in mnogoletni občinski predstojnik v Cerovcu v krogu svojih sorodnikov in iskrenih prijateljev. Vrli dvojici še mnoga leta!

Društveno gibanje.

— **Katoliško slovensko politično društvo** na Teharjih zboruje prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m. ob pol 4. uri popoldne v gostilni g. Jurija Štiglica v Slancah. Spored: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev odbora. 4. Vprašanja in nasveti. 5. Prosta zabava, pri kateri sodeluje pevski odsek „Slovenskega delavskega podpornega društva v Celju“. K prav obini udeležbi najvljudneje vabi odbor.

— **Šaleško učiteljsko društvo** je na zadnjem svojem občnem zboru izvolilo naslednji odbor: Predsednik g. Ivan Koropec (Šoštanj); podpredsednik in blagajnik g. Fran Skaza (Velenje); tajnica gđ. Anica Pfeifer (Velenje); pevodja g. Anton Nerat (Šoštanj); odbornik g. Alojzij Trobej (Št. Ilj).

— **Učiteljsko društvo za brežiški in severniški okraj** bo zborovalo dne 6. marca t. l. v šoli na Vidmu. Zborovanje se prične ob 10. dopoldne in se vrši po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Stavkova analiza po Kernu (g. Jamšek). 4. Želje in nasveti. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

— **Čitalnica v Ljutomeru** je pri svojem zadnjem občnem zboru izvolila za tekoče leto sledeči odbor: g. Ludvik Babnik, tržan, predsednik; č. g. Anton Srabočan, kaplan, podpredsednik; g. Fran Zacherl, učitelj, tajnik; g. Ivan Kryl, realni učitelj, knjižničar; gg. Franc Schneider, nadučitelj in Franc Čeh, učitelj, odbornika.

— **Bralno društvo za ljutomersko okolico** je izvolilo za to leto sledeči odbor: č. g. Janko Kociper, kaplan, podpredsednik; č. g. Anton Srabočan, kaplan, podpredsednik; g. Janko Karba, učitelj, tajnik; g. Fran Zacherl, učitelj, blagajnik; gg. Anton Misja ml. in J. Murekar, knjižničarja; gg. Fr. Žabota in Filip Seršen, odbornika. Reditelji gg. Rakavec, Mihalič, Fras, Šalamun, Puconja st., Jelen, Delanič. Knjižnica se je preselila v župnijsko hišo (v prejšnje stanovanje g. Kryla). Novoizvoljeni odbor nam daje upanje, da bode društvo procvitalo.

— **„Zvezda“**, izobraževalno in podporno društvo na Dunaju, izvolilo je na svojem petem občnem zboru sledeče gospode v odbor: Jakob Pukl, predsednik; dr. Fr. Göstl, podpredsednik; Jakob Šeme, blagajnik; Rudolf Malič, tajnik; Ivan Tomaževič, Franc Šušteršič, Franc Merlak, Ivan Vončina, Ivan Peterman, Gabriel Messner, Ivan Luzar, Ivan Mladič in Josip Smerdu. — Posebno zahvalo izrazil je občni zbor neutrud-

ljivo delujočemu pevovodji g. Vinko Krušiču in pri zadnjih koncertih in zabavah sodelujočim gospicam in gospodom: Jelici Krušičevi, Marici Korbarjevi, Anici Šušteršičevi, Marici in Mili Luzarjevi, Idi Schöntagovi, Mary Stekarjevi, Ivani Pirčevi, Marijani Zmerzlikarjevi, gospe Jeny Pirčevi, gospodom članom slav. akad. društva „Slovenije“ Osolinu, Režju, Stojcu, dalje Fr. in Jos. Frasu, Kazetu Kunaverju, ravnatelju Ivanu Tomaževiču in sl. hrvatskemu društvu „Prosvjeta“. Društvo je izgubilo več udov gg. Rudolfa Rusa, in Ivana Karlina, ki sta se preselila v domovino. Umrli pa so: Vrla pevka gospica Emica Krušič, gg. kontrolor Mat Kokalj, Ivan Cater, Iv. Krakar. Društvo je priredilo 9 zabav in 3 izlete. Podpore je prejelo več potrebnih Slovencev in Slovenk. Dohodkov je bilo 1003 K, stroškov pa 441 K. Čisti imetek znaša 552 K. Društvo je dobro napredovalo.

Druge slovenske novice.

— Ljubljana dobi novo pokopališče. Sedaj je končno določeno, da se zgradi novo pokopališče za Ljubljano na savskem polju proti Tomačevemu. Razlastitveno delo se je že pričelo.

— Šolska statistika za Kranjsko. V šolskem letu 1901—1902 je bilo na Kranjskem 336 javnih ljudskih šol, 16 ekskurendnih šol in 38 zasebnih šol. — Vse te šole je obiskovalo 47.552 otrok (67.260 je bilo šoloobvezanih). Ponavljalno šolo je obiskovalo 14.258 otrok (16.264 šoloobvezanih). — Na ljudskih šolah na Kranjskem je delovalo 713 učnih oseb.

— Nameščevanje učiteljic na enorazrednih ljudskih šolah se je na Kranjskem najbolj vdomačilo v postojnskem šolskem okraju. Nič manj kakor na sedmih enorazrednicah so nameščene učiteljice.

— Pomiloščenje Cesar je pomilostil 83 kaznjencev in kaznjenk v avstrijskih kaznilnicah. Pomiloščenih je v Mariboru 7, v Gradiški 3 in v Begunjski 6.

— Vlak povozil je v bližini Trsta železniskega paznika Zakrajška, očeta peterih otrok. Truplo paznikovo je bilo strašno razmesarjeno.

— Tržaški Slovenci so poslali v Petrograd tri brzojavke, v katerih izražajo željo, da zmaga rusko orožje v Aziji.

— Italijanska irredenta v Istri „Lega Nazionale“, laško društvo za raznarodovanje naše dece, je sklenilo, da še to leto otvori več ljudskih šol po Istri. — Tako bo osrečila čisto slovensko vas Krkavce na Koperščini, dalje na Livadah izpred Oprtlja, kjer ni niti enega rodoma Italijana, le nekaj naseljencev in uskokov. Tretja „Legina“ šola se ustanovi v vasi Sv. Ivan od Šterne, občina Višnjan v poreškem okraju, kjer ni Italijanov, le bogataš Palesini, zagrizen lahon, ima na svojem posestvu nekaj Lahov in odpadnikov. Četrto šolo otvori v Raklju pod Barbanom, in otroški vrtec v Sišanu, občina puljska. Eno leto torej odpre „Lega“ pet svojih šol v čisto slovenskih ali hrvatskih krajih.

— Boj med vojaki in civilisti. Pri neki plezni veselici v puljskem arzenalu je prišlo do pretepa med topničarji in civilisti. Šest posredujočih policajev je ranjenih. Izmed vojakov jih je pet precej nevarno ranjenih, dočim so vsi civilisti, tudi ranjeni, ušli.

— Wallburg zopet na površju. Naši bralci se pač še spominjajo senzacionalne obravnave, ki se je vršila v Ljubljani proti nekemu Staudingerju zaradi ponarejenj dokumentov, s katerimi se je hotelo dokazati, da sta Ernest Wallburg in njegova sestra zakonska otroka nadvojvode Ernesta, ne pa nezakonska. Staudinger je bil takrat obsojen na več mesecev ječe. Sedaj je pa Ernest Wallburg v Budimpešti sam tožen zaradi istega delikta, ponarejanja dokumentov, in bo obravnavan v kratkem v Budimpešti.

Dopisi

Iz Celovca. Vkljub temu, da so razmere za nas koroške Slovence jako žalostne, da Germanija s svojim mečem silno udriha po nas, opazujemo, da se je slovenski živelj v Celovcu zadnji čas začel nekoliko gibati. Jasen dokaz temu je predpustna zabava, katero so rodoljubi

priredili dne 9. t. m. v dvorani „Massgarten“. Da je ta veselica uspela tako sijajno, se imamo zahvaliti v prvi vrsti slavnostnemu odboru, kajti poprijel se je neustrašeno težavne svoje naloge. Nadalje pevskemu društvu „Drava“ iz Gline, našemu tamburaškemu zboru „Blaernica“ in diletantom.

Občinstvo, katero je mnogoštevilno došlo iz vseh krajev Koroške, imelo je ta večer prav lep užitek.

Pred vsem je dosegla izvrstno uprizorjena šaloigra „pri bišnici“ velih uspeh. Bilo je od smeha „za počit“ in občinstvo je z burnim ploskanjem pohvalilo diletante.

Istotako so želi pevci in tamburaši veliko hvale. Vse je navdušeno poslušalo lepe pesmi in naši pridni tamburaši so morali koračnico „V boj“ in „Mladi vojaki“ ponavljati.

K plesu je sviral tukajšnja stara mestna godba. Pri njenih zvokih se je mladina pridno vrtela do jutra.

Celovški rodoljubi! Upamo, da nam nudite še večkrat tako zabavo in v tej nadi Vam kličemo: Naprej! Ne udajmo se!

Narodno-gospodarske novice.

Kaj koristi in kaj stane gnojenje travnikov?

(Piše I. Bele.)

(Dalje.)

Premnogo jih pa je, ki se nočejo prav prijeti. Zakaj neki? Da ne bi pa nič slišali o tem, ni verjetno. Pa nekaj družega. Nezaupnost je glavna ovira napredku. Pretirana nezaupnost je pa smešna. Da kmet na vsak nasvet, kateri se mu vriva, ne preobrazi celega gospodarstva, stori kaj pametno. Če pa kaj pametnega izve, kar se je po drugod že tolikokrat imenitno obneslo, je pač nesparnetno, če istega ne poskusi v malem. Z malim poskusom ne riskira mnogo, a ima vsaj zmožnost, kaj dobrega doseči. Poskusi v malem so kakor v marsikaterem drugem oziru posebno še glede porabe umetnih gnojil potrebni. Na vsaki zemlji ne vplivajo ista enako. Kmet naj torej na svojem posestvu svojo zemljo z malim poskusom, ki je poceni, takorekoč vpraša, kaj da ji prija. Za tak poskus odmeri si n. pr. po 3 daljše proge travnika, tako da so vse enako velike, n. pr. 1000², in da je na vseh teh progah enaka zemlja in enake razmere. Na eno proggo trosi fosforovo kislino n. pr. po 13—20 kg superfosfata, na drugo nič, na tretjo pa fosforovo kislino in kalija n. pr. 13—20 kg superfosfata in 10—20 kg 40% kalijeve soli. Če hoče še z več gnojili ali v drugem razmerju poskušati, odmeri si še več prog. Stane pa ta poskus malo, pa se mu že z uspehom istega leta dobro poplača. Ko liko večjo korist mu pa ponuja taka podlaga za prihodnost. Pri takem poskusu lahko že kmet opazuje, kako gnojilo kaj vpliva, če je trava bolj gosta ali ne, ali če je bolj visoka, ali če bolj detelje porastejo, če postane torej krma boljša. Kositi in spravljati se mora seveda krma na vsaki proggi posebej, pa ob enem času in tako se s tehniko lahko natančno prepriča, vsled katerega gnojenja je najboljši uspeh. To se lahko neposredno na travniku opazuje. Dalje se lahko opazuje, kako krma živini tekne, kako ji gre kaj v slast in kako gnoj po tej krmi na druga zemljišča vpliva. Samo uspeh računati po diferenci v teži pridelka od gnojnega in negojnega zemljišča, je za kmeta, ki ne prodaja krme, torej nepravilno. Druge posledice takega gnojenja namreč znajo biti še mnogo važneje, nego samo večja množina pridelka. Če se tudi z gnojenjem morda ne pridelata toliko stotov krme več, da bi, stem stroški za gnojenje popolnoma pokriti, znajo pač druge posledice mnogo večje važnosti biti. Kmet naj boše torej temeljit v svojem opazovanju. Žalibog pa je navadna površnost že mnogokatero dobro stvar za dolgo časa pokopala.

Kdor se je na podlagi takega poskusa pričal o veliki gospodarski koristi, kojoj mu je moč tem potom doseči, isti je pač lahkomisljen, če tega ne stori.

Kmet se v takih slučajih zaščiti z izgovorom gnotne nezmožnosti. Marsikateri, ki se smatrajo prijatelji kmeta, ga podpirajo v tem

izgovoru. — Ali res tako slabo stojimo, da niso kmetu pristopna več sredstva, s katerimi celo gospodarstvo lahko povzdigne in pri katerih se mu za nje porabljen denar neprimerno visoko obrestuje. Mislim, da ne. Saj bi bili v takem slučaju vsi denarni zavodi, vsi obrti, trgovine itd. za kmeta brez pomena, če bi bil on tako insolventen, da ne bi zamogel si niti toliko denarja nabaviti, da bi začel po malem gospodarstvo na bolje stopnjo spravljati po poti, ki mu porabljen denar znabiti v enem letu podvoji. — Da, hvala Bogu niti v najsiromašnijih krajih temu ni baš tako. Pustimo torej prazne izgovore in spravimo vso enerzijo vkup, da zasledujemo svojo korist, katero nam nudi sedanja tehnika kmetijstva. Marsikateremu se zdi gnojenje travnikov predrago. Koliko pa to stane? Videli bomo, da prav zaprav nič. Gnojenje ima namen, da travniku povrtnemo redilne snovi, katere smo mu s košnjo odvzeli. Kaj pa vzamemo travniku? V poštev pridejo v prvi vrsti kalij, fosforova kislina in dušec. (Konec prihodnjšč.)

Politični pregled.

— Avstrijska delegacija je nadaljevala razpravo o vojnem proračunu. Vojni minister baron Pitreich se je najprej zahvalil za dobrohotno naklonjenost v delegaciji. Zagovarjal je temeljito enotnost armade, prosil je, naj politični boji ne postanejo taki, da bi zanesli razpor v armado. Nadalje je zagovarjal enotni poveljni in službeni jezik in čisto vojaške potrebe. Glede polkovnega jezika je rekel, da je njegova intenzivnejša gojitev potrebna že zaradi skrajšanega službovanja. Vendar se ne sme dopustiti, da bi nastal konflikt med službenim in polkovnim jezikom. V utemeljevanju svojega tajnega ukaza je rekel minister, da ni vzroka, zakaj bi se častnik ne smel oklepati narodnosti, iz katere izbaja; toda vsi častniki morajo čutiti, delovati in misliti kot častniki enotne armade. Narodni agitaciji častniki ne smejo pristopiti. Vsi častniki so brez razlike narodnosti in vere tovariši med seboj. Glede očitanja, da minister za podčastnike ne zahteva znanja nemščine, se je skliceval minister na dosednji običaj in na potrebo dobrih, fizično in moralno zdravih podčastnikov, za kar so najboljši kmetijski sinovi. Po kratki debati se je sprejel vojni proračun z resolucijami in peticijami vred. V večerni seji se je sprejel izvenredni vojni proračun, v katerem se dovoljuje 15 milijonov za nove topove.

— Macedonija. Macedonski odbor je izjavil v svojem glasilu, da prepreči vsak boj, da turška diplomacija ne bo imela povoda za obrekovanje in motenje reform. Na ta način pa nosi turška vlada popolno odgovornost za vse, kar se dogodi v Macedoniji. — Albanci so se vzdignili iz dveh vzrokov: ker se tirja od njih desetina in vojaki. Dosedaj jim obojega ni bilo treba dajati, ker so imeli v tem oziru privilegije. Upor se je začel v Mitrovici ter se je naglo razširil na Skoplje, Prizrend, Djakovo. Ker je to neposredno na avstrijski meji, boji se Turška da bi začela posredovati Avstrija. Zaradi tega je odposlala v nemirne kraje sedem vlakov vojaštva; z vsakim vlakom se je pripeljalo približno 1000 mož. Iz Skoplja so odšli topničarji in konjeniki v Mitrovico.

Rusko-japonska vojna.

Nesreča na Bajkalskem jezeru se potrjuje iz Petrograda, a to poročilo trdi, da je le ob jezeru skočil s tira železniški vlak. Eden vojak je mrtev, 5 težko, 14 lahko ranjenih. Na jezeru se ni zgodila baje nobena nesreča.

Harbin, 20. svečana. Železnica je nepoškodovana. Japonci, ki so hoteli razdreti most čez Sungari, so obešeni. Opazili so čete Činguzov z japonskimi poveljniki, ki hočejo najbrž razdreti železnico. Ruske čete jih zasledujejo. Vsak dan pridejo novi vlaki z vojaštvom. Vsi japonski delavci so zbežali od železnice. Kitajski delavci bodo po kitajskem novem letu zopet začeli delo.

Petrograd 20. svečana. Danes se je razglasilo uradno poročilo o pomorski bitki pri Čemulpo. Poročilo pravi, da so se Rusi borili z nedosežno hrabrostjo. Na križarki „Varjag“ je bilo ubitih 33 vojakov in 1 oficir, 17 vojakov je

težko ranjenih, dva oficirja sta lahko ranjena. Na ladji „Korejca“ ni bil nihče ranjen. Kc so Rusi spoznali, da se ti dve ladji ne moreta ubraniti velikanske premoči Japoncev, sta ruska zapovednika „Varjaga“ in „Korejca“ sama dala razstreliti svoji ladji, da nista padli Japoncem v roke.

London 20. svečana. Iz japonskega vira se potrjuje, da so Rusi res prekoračili reko Jalu in da marširajo na Pujgjang. To je strateško velevažna postojanka, nekake korejske Termopile. Tu je bila že v 16. stoletju velikanska bitka in tu so Japonci l. 1894 v veliki bitki porazili Kitajce. Pujgjang je nekak ključ do Šula.

Dunaj 20. svečana. Včeraj se je vršil prvi boj na kopnem. Kozaki so napadli Japonce na korejskem ozemlju. Mnogo Japoncev je vjetih.

Petrograd 20. svečana. Vest, da namerala 10.000 Kitajcev iz Paotingfu v Shankaihvan, je izmišljena.

Petrograd, 22. svečana. Vojni minister Kuropatkin je odstopil kot vojni minister in je s posebnim carskim ukazom imenovan zapovednik armade v Mandžuriji.

Petrograd, 22. svečana. Ruski trgovci hočejo darovati 50 milijonov rubljev za nove vojne ladje. Ruska cesarica ima zbranih v svoji palači 500 dam, ki pripravljajo obvezila za ranjene vojake.

Moskva, 22. svečana. Načelstvo starovercev je ponudilo vladi, da prevzame za tri milijarde državnih zadolžnic.

Petrograd, 22. svečana. Ruski poslanik poroča iz Šangaja o boju pri Čemulpu. Poročilo se vobče strinja z japonskim. Rusi so potopili japonsko torpedovko in japonska križarica „Asama“ je morala nehati streljati. Japonska križarica „Takačimo“ se je potopila in „Anama“ je oddala na prevozno ladjo 80 mrtvih in ranjenih.

London, 22. svečana. Listi poročajo, da je 10.000 Japoncev na potu k reki Jalu, kjer so Rusi zbrali že večjo armado.

Petrograd, 22. svečana. Sibirska železnica odpelje vsak dan 3600 mož. Z ruske in japonske strani se valé velike vojaške čete proti meji ob reki Jalu. Japonsko brodovje se je zopet prikazalo pred Port Arturom. Poročila o japonskem napadu dne 14. t. m. niso resnična.

London, 22. svečana. Rusko brodovje je je dobro preskrbljeno s premogom na potu po Rdečem morju na vztok.

Pariz, 22. svečana. Angleški minister za zunanje posle je, kakor se poroča, v pogovoru z ruskim veleposlanikom, zagotavljal, da hoče kralj Edvard posredovati za premirje z Japonci, ako izrazi to željo ruski car

Loterijske številke.

Trst, 20. februarja 1904: 51, 30, 14, 24, 72.
Linc, „ „ „ 74, 63, 32, 60, 31.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Slovenske posojilnice
pri Sv. Benediktu v Slov. goricah
registr. zadruga z neomejeno zavezo“

ki se boče vršil

v nedeljo, dne 6. sušca 1904

ob pol 4. uri pop.

v šolskih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa za leto 1903.
4. Sprememba pravil v dveh točkah.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Razni predlogi.

(77) 1

Načelstvo.

Prodajalka

(79) 3-1

pridna in zvesta, se sprejme v trgovino z mešanim blagom Ivana Remšaka v Novištifti pri Gornjem gradu. — Istotam se sprejme

učenc

s primerno izobrazbo in iz poštene hiše.

Odvetnik

dr. Josip Karlovšek

naznanja, da je odprl z današnjim dnem svojo odvetniško pisarno v Celju, Rotovške ulice št. 12, I. nadstropje, tik zraven nemške cerkve.

CELJE, dne 23. svečana 1904.

(88) 2-1

Za Ljutomer in okolico.

POZOR!

Podpisani si usojam slav. občinstvu ter osobito gg. gostilničarjem vljudno naznaniti, da sem prevzel založništvo piva p. n.

„Delniške družbe združenih pivovaren
Žalec in Laški trg“

ter imam odslej naprej v zalogi pivo v steklenicah in sodčkah.

Družbina ledenica, zgrajena po ameriškem načinu, nahaja se na vrtu za hramom h. št. 27. na Starem trgu.

Ker je pivo varjeno po češkem načinu in izborne kakovosti, vabim vljudno gg. gostilničarje, da odslej naprej naročajo edino le

delniško pivo združenih pivovaren
Žalec in Laški trg

katero naj ne manjka v nobeni narodni gostilni.

Z odličnim spoštovanjem (82) 1

Ljutomer. *Franjo Sever.*

Gostilno na račun

— odda — (50) 3-3

Jožef Škerlec v Gornji Radgoni dobremu krčmarju, katerega žena je dobra kuharica. — Znanje slovenskega in nemškega jezika. 200 K kavcije in potreben kapital za posel se zahteva.

Lepo posestvo

z rodovitnimi njivami, zlahtnim sadonosnim drevjem, lepimi brajdami in štirimi močnimi, zidanimi poslopji z vso opravo

— se takoj proda. —

Vodnjak je pri hiši. Gozd prav blizu. Posestvo meri 14 oralov. — Naslov se izve pri upravnistvu «Domovine». (80) 1

Hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji, vrtom, travnikom in hosto v Žalcu št. 15, je pod ugodnimi pogoji

— naprodaj. —

Vse natančneje se izve pri Jakobu Gajbiču v Dobrišivasi št. 6 (37) 7

Ugodna prilika!

Radi preoblega posla in dela prodam svojo že dobro vpeljano trgovino papirja in papirnih izdelkov ter pisarniških in šolskih potrebščin z zalogo tiskovin v Ljubljani, Schellenburgove ulice štey. 4. Ugodna prilika je to tudi za žensko, ki si s par tisoč goldinarji zagotovi lahko dobro in uspešno eksistenco.

Ponudbe Dragotin Hribarju v Ljubljani.

Poljedelei, vinogradniki in živinorejci

pozor!

Tomaževo žlindro

kakor druga umetna gnajila za travnike, polja, hmelj in vinograde;

Starckovo klajno

ali redilno apno, najboljši podpomoček za dobro rejenje domačih živali, priporoča in pošilja navodila brezplačno

trgovina z železnino „Merkur“

Peter Majdič, Celje.

Bogata zaloga raznovrstne železnine, poljedelskega orodja in strojev.

TRSNE ŠKARJE!